

Høyring av framlegg til ny vass- og avløpsforskrift

Stryn kommune legg med dette framlegg til ny vass- og avløpsforskrift ut på høyring. Frist for innsending av uttale er sett til 10.08.2024.

Høyringssvar kan sendast til postmottak@stryn.kommune.no, Tonningsgata 4, 6783 Stryn.

1 Bakgrunn

Ramma for kommunale vatn- og avløpsgebyr blir fastsett i kommunal forskrift. Frå 2012 er kommunen sitt høve til å krevje inn vass- og avløpsgebyr heimla i lov om kommunale vass- og avløpsanlegg. Forureiningsforskrifta frå 2004 fastset ramma for gebyra og hovudreglane om utrekning og innkrevjing. Bakgrunnen for utarbeiding av ny forskrift er at kommunen ønsker at forskrifta er betre tilpassa dagens forhold.

Vass- og avløpsgebyra i Stryn kommune bygger på sjølvkostprinsippet, det vil seie at kommunen sine kostnadar med å tilverke tenestene skal dekkast inn gjennom dei gebyra som abonnentane betalar. Kommunen har ikkje høve til å tene pengar på tenestene. Over- eller underskot i det einkilde år skal høvesvis verte avsett eller trekt frå bundne driftsfond. Avsett overskot frå det einkilde år vert attendeført til abonnentane i form av lågare årsgebyr i løpet av ein femårsperiode. Tilsvarende vil underskot til framføring verte dekt inn over årsgebyret i løpet av ein femårsperiode. Vass- og avløpsgebyra skal ikkje finansiere andre delar av kommuneforvaltninga.

2 Oppsummering

I ny forskrift foreslår kommunen at tilknytingsgebyret settast slik at bustadabonntar betaler ein fast sats per bueining, medan næringsabonntar betaler ein fast sats etter kategoriar avhengig av utvendig diameter på inntaksleidninga. Ein fast sats opplevast enklare og meir rettferdig for abonnentane, enn ein sats som for eksempel er avhengig av størrelse på eigedomen.

Ny vass- og avløpsforskrift foreslår å vidareføre eit todelt årsgebyr for både vatn og avløp i ny forskrift, med ein fast og variabel del. For bustadar skal den faste delen betalast som eit gebyr per bueining, medan næringsseigedomar skal betale gebyr etter fastsette kategoriar basert på vassforsyningskapasitet. Kommunen må ta omsyn til at infrastrukturkostnader knytt til vatn og avløp er relativt høgare for storforbrukande abonntar enn for ein bustadeigedom, og deler dei derfor inn i kategoriar.

Den variable delen av gebyret fastsettast som hovudregel etter målt forbruk, men for abonntar som ikkje har vassmålar må kommunen berekne forbruket. For dei utan vassmålar blir det foreslått at forbruket reknast ut frå eigedomens bruksareal (BRA) etter NS-3940, i høve til eit høvetal mellom bruksareal og vassvolum. I forslag til ny forskrift er det foreslått eit høvetal på 1,2 m³ per m² bruksareal.

Simuleringa under viser ei samanlikning av vatn- og avløpsgebyra i 2024, mellom forslag til ny forskrift og den forskrifta som gjeld i dag. Grøn bakgrunn i tabellen tydar at abonnenten vil betale mindre etter ny forskrift enn i dag, medan rød bakgrunn tydar at abonnenten vil betale meir. Denne fargekodinga er brukt gjennomgåande i notatet. Det er tatt utgangspunkt i fire ulike storleikar for målt forbruk; 60, 140, 1.200 og 40.000 m³.

Årsgebyr vatn inkl. mva.	m ³	Gjeldande	Ny forskrift
Seksjonert leilegheit (1 bueining)	60	4 115	4 872
Einebustad (1 bueining)	140	6 838	6 632
Forretningsbygg	1 200	49 135	47 718
Hotell	40 000	1 382 225	1 057 950

Tabell 1 - Simulerte vassgebyr ved ny og gammal forskrift

Årsgebyr avløp inkl. mva.	m ³	Gjeldande	Ny forskrift
Seksjonert leilegheit (1 bueining)	60	2 908	2 600
Einebustad (1 bueining)	140	4 327	3 928
Forretningsbygg	1 200	28 660	29 550
Hotell	40 000	746 375	744 550

Tabell 2 - Simulerte avløpsgebyr ved ny og gammal forskrift

3 Framlegg til ny forskrift for vatn og avløp

Dette kapittelet skisserer hovudtrekka og spesielle forhold i framlegget til ny forskrift for vatn og avløp.

3.1 Tilknytingsgebyr

Ved tilknytning til kommunalt vatn- og/eller avløpsnett er det abonnenten som står for røyrleggjarkostnaden. Kommunen har soleis ikkje direkte kostnadar knytt til tilknytninga. Kommunens kostnadar er hovudsakleg knytt til administrativ registreringa av ein ny abonnent.

I forslag til ny forskrift er tilknytingsgebyret knytt opp til ein fast sats kravd ved hendingane beskrive i forskrifta § 2-1 bokstav a) til c). Ein fast sats vert anteke å opplevast som meir rettferdig for abonnentane enn ein sats som til dømes er avhengig av bygningsstorleik.

Tilknytingsgebyret er utforma slik at bustadeigedommar skal betale per buening, mens næringseigedommar skal betale etter kategoriar avhengig av diameter på inntaksleidninga.

Det leggjast ikkje opp til særskilt tilknytingsgebyr ved til-/påbygg av eksisterande eigendom.

Samla inntekter frå tilknytingsgebyr avheng av nybyggings- og etableringsaktiviteten i kommunen og vil variere frå år til år. Dersom gebyrsatsen er høg vil mange tilknytningar føre til at tilknytingsgebyrinntektene utgjør ein betydeleg del av årets gebyrinntekter. Dette vil kunne påverke moglegheita til å halde årsgebyret stabilt, sidan årsgebyret må reduserast ved overskot på sjølvkostkalkylen. Eit lågt nivå på tilknytingsgebyret er i tråd med anbefalinga frå *Norsk Vann*.

I tilfelle der kommunen overtar private vass- og/eller avløpsanlegg kan kommunestyret i det enkelte tilfelle avgjere om det skal reknast gebyr for tilknytning, irekna eventuell rabatt.

Gebyrsatsen fastsetjast årleg av kommunestyret og kjem fram av gebyrregulativet.

3.2 Todelt årsgebyr

Ny vass og avløpsforskrift foreslår eit todelt årsgebyr med ein fast del og ein variabel del (alternativ 2 i figur 1). Valet av ein todelt gebyrmodell er grunngjeve med at gebyra betre vil fange opp tenestene si kostnadssamansetting, og at det gjev høve til å differensiere den faste delen av årsgebyret. Dette er ein vidareføring av praksisen som brukast i dag.

Samla abonnementsgebyrinntekter skal fortrinnsvis dekkje gebyrtenesta sine forventa kapitalkostnadar (kalkulatoriske renter og avskrivningar). Desse kostnadane kan sjåast på som faste og forbruksuavhengige.

3.3 Abonnementsgebyr (Fastledd)

I framlegget til ny forskrift er det foreslått at bustadeigedom og fritidsbustad skal betale abonnementsgebyr som ein fast sats per buening. Det grunngjevast med at bustadeigedommen og fritidsbustaden utnyttar infrastrukturen likt uavhengig av bruksareal. I gjeldande forskrift er det i hovudsak slik det gjerast i dag. Men det har vært ein tilpassing av fastleddet for større eigedommar med fleire einingar, kor fastleddet har verte redusert.

Nærings- og kombinasjonseigedom skal betale fastgebyr etter fastsette kategoriar i gebyrregulativet. For desse vil fastgebyret vektast slik at fastgebyret står i forhold til abonnentane sin del av kommunen sine infrastrukturkostnadar knytt til vatn og avløp.

Næringsabonnentar i ny forskrift vil bli inndelt i ni ulike kategoriar som gir frå ein til trehundre abonnementsgebyr. Tabell 3 viser ein oversikt over fastledd (abonnementsgebyr) basert på vassforsyningskapasitet. Dette gjeld for nærings- og kombinasjonseigedommar. Ein kombinasjonseigedom er ein eigedom kor det både er næringsbygningar og bygningar for bustad.

Tabell 3 - Oversikt over næringskategoriar, tal fastledd og tal abonnentar i kvar kategori.

Den enkelte eigedom skal betale eit gitt tal abonnementsgebyr etter denne tabellen basert på eigedomen sitt høgste vassforbruk i årene 2021-2023. Dette er ein god og tilgjengeleg approksimasjon på forsyningskapasiteten til den enkelte eigedom og difor også på kommunens infrastrukturkostnadar per storforbrukande næringseigedom. Praksisen er i bruk i fleire kommunar.

Utan ei slik vektning ville kvar næringsabonnent berre betalt eit abonnementsgebyr uavhengig av eigedomen sin relative del av kommunen sin produksjons-/handteringskapasitet. Dette ville resultert i ein uheldig skeivdeling av kapitalkostnadene mellom bustad- og næringseigedommar. Tal fastledd følger ein avtakande funksjon gitt vassforbruk.

3.3.1 Endring av tilordna kategori for abonnementsgebyr

Det er ikkje lagt opp til at tilordna kategori for den enkelte eigedom skal kunne endrast på basis av ein reduksjon i vassforbruket. Det er fleire årsaker til dette:

- Fastleddet skal dekkje kommunens kostnader knytt til den teoretiske leveringskapasiteten til kvar abonnent.
- Kommunens infrastruktur avskrivast lineært over 40 år slik at dei faste kostnadene er relativt stabile over tid og er upåverka av endringar i den enkelte abonnents varierende vassforbruk.
- Sidan kommunens kostnader innanfor vatn og avløp i sin heilskap skal dekkast av abonnentane medfører endringar av kategoritilhøyrse ein kostnadsforskyving frå ei gruppe abonnentar til ei anna.
- Dersom ein abonnent får høve til å «søke» om tilordning til ein anna kategori vil dette kunne få ein uheldig smitteeffekt samtidig som det kan føre til ein uønska «etterspørsel» etter politisk (sær-)behandling.
- Stadig endring av kategoritilhøyrse for eit stort tal næringsabonnentar kan påføre kommunen kostnader med å oppdatere fakturasystemet.

Arbeidsgruppa anbefaler sterkt å revidere kategoritilhøyrse ved jamne mellomrom, f.eks. kvart femte år. Vi tilrår at ein då ser på forbruksdata frå år 2024 og frem til sist avlesne målarstand for den enkelte eigedom. Det høgste vassforbruket i perioden bør leggst til grunn for kategoritilhøyrse.

Enkelte næringseigedomar har ikkje vassmålar og betaler følgeleg abonnementsgebyr etter areal. Dersom slike eigedomar får vassmålar bør kommunen endre tilordna kategori etter to til tre år med målaravlesingar.

Samla inntekt frå abonnementsgebyr skal dekkje kommunens kapitalkostnader, dvs. kostnader knytt til kommunen sin infrastruktur. Ein abonnent kan redusere årsgebyr for vatn og avløp ved å senke vassforbruket.

3.4 Variabelt gebyr

Regelverket gjev avgrensa moglegheiter til å differensiere det variable forbruksgebyret. Det anbefalast å operere med same gebyr per m³ for alle abonnentsgrupper.

Gebyret vert fastsett etter anten målt eller stipulert forbruk for bustadeigedomar, og som hovudregel etter målt forbruk for andre eigedomar.

Ved stipulert forbruk foreslår ny forskrift at forbruket vert rekna ut frå eigedomens bruksareal (BRA) etter NS-3940, i høve til eit høvetal mellom bruksareal og vassvolum. Høvetalet kjem fram av gebyrregulativet.

Gebyr for mellombels tilknytning er innarbeidd i føresegna om gebyr etter målt forbruk (variabel del av årsgebyret). Likevel kan kravet om vassmålar fråvikast dersom vassforbruket kan verte fastsett på andre måtar. I tilfelle der det ikkje er mogleg å installere vassmålar kan kommunen fastsetje eit stipulert forbruk.

3.5 Faktor for stipulert forbruk

Regelverket understrekar at det stipulerte forbruket i størst mogleg grad skal svare til reelt forbruk. I dagens gebyrregulativ stipulerast heilårsbustader til eit årleg forbruk i to intervall, over og under 80 m² BRA. I følge Norsk Vann bør omrekningsfaktoren for stipulert årleg forbruk ligge mellom 1,1 – 1,3 m³ per m² bruksareal (BRA). I framlegg til ny forskrift vert det foreslått eit høvetal på 1,2 m³ per m² bruksareal. Høvetalet fastsetjast i gebyrregulativet.

3.6 Særskilt om vassmålar mv.

Gjeldande forskrift tek utgangspunkt i at vassmålarar eigast av kommunen. I forslag til ny forskrift vidareførast dette. Abonnentane betaler i dag ein årleg leie for innkjøp og vedlikehald av vassmålararen.

Kommunen avgjer kor mange vassmålarar den einskilde eigedom skal ha, og dessutan type, storleik og plassering på vassmålararen. Videre opnast det for at kommunen etter skjøn kan fastsette årsgebyret etter purring dersom abonnenten unnlèt å lese av vassmålararen. Kommunen kan sjølv sette i verk avlesing utan ytterlegare varsel til abonnenten, og krevje særskild gebyr for dette (oppmøtegebyr for avlesing av vassmålar). Gebyret vert fastsett årleg i gebyrregulativet.

4 Gebyrsimulering

Den nye VA-forskrifta legg grunnlaget for eit nytt gebyrregulativ. Regulativet blir årleg vedtatt av kommunestyret og følgjande gebyrsimuleringar er berre eit døme på ei oppstilling. Simuleringa nedanfor viser ein samanlikning av VA-gebyra i 2024 ved ny og gjeldande VA-forskrift. Alle prisar inkluderer mva.

4.1 Abonnements- og forbruksgebyr ved ny forskrift

Vatn 2024 inkl. mva.	Eining	Gjeldande	Ny forskrift
Fastgebyr	kr/bueining	2 073	3 551
Forbruksgebyr	kr/m ³	34,04	22,01

Tabell 4 og

avløp 2024 inkl. mva.	enhet	gjeldande	ny forskrift
fastgebyr	kr/bueining	1 844	1 603
forbruksgebyr	kr/m ³	17,74	16,61

tabell 5 nedanfor viser forbruks- og abonnementsgebyr for vatn og avløp for ny og gjeldande VA- forskrift. Det er lagt til grunn at abonnementsgebyret skal dekkje 100 % av kapitalkostnadane for vatn og avløp. Bustadeigedom, irekna fritidsbustader, skal betale abonnementsgebyr som ein fast sats per bueining, medan nærings- og kombinasjonseigedomar skal betale abonnementsgebyr etter vekta kategoriar, som igjen er basert på vassforsyningskapasitet.

Vatn 2024 inkl. mva.	Eining	Gjeldande	Ny forskrift
Fastgebyr	kr/bueining	2 073	3 551
Forbruksgebyr	kr/m ³	34,04	22,01

Tabell 4 - Vatn - Forbruks- og abonnementsgebyr for ny og gjeldande VA-forskrift.

Avløp 2024 inkl. mva.	Enhet	Gjeldande	Ny forskrift
Fastgebyr	kr/bueining	1 844	1 603
Forbruksgebyr	kr/m ³	17,74	16,61

Tabell 5 - Avløp - Forbruks- og abonnementsgebyr for ny og gjeldande VA-forskrift.

4.2 Årsgebyr bustad utan vassmål

Omtrent 70 % av de private vass- og avløpsabonnentar betalar i dag etter stipulert forbruk.

Stipulert - Årsgebyr Vatn inkl. mva.	m ²	Gjeldande	Ny forskrift
Seksjonert leilegheit (1 bueining)	75	5 476	5 532
Tomannsbustad (1 bueining)	100	8 880	6 192
Einebustad (1 bueining)	200	8 880	8 833
Einebustad m/hybel (2 bueiningar)	250	8 880	10 154

Tabell 6,

stipulert - årsgebyr avløp inkl. mva.	m ²	gjeldande	ny forskrift
seksjonert leilegheit (1 bueining)	75	3 618	3 098
tomannsbustad (1 bueining)	100	5 391	3 596
einebustad (1 bueining)	200	5 391	5 589
einebustad m/hybel (2 bueiningar)	250	5 391	6 586

tabell 7 og

Stipulert - Årsgebyr VA inkl. mva.	m ²	Gjeldande	Ny forskrift
Seksjonert leilegheit (1 bueining)	75	9 094	8 630
Tomannsbustad (1 bueining)	100	14 271	9 788
Einebustad (1 bueining)	200	14 271	14 423
Einebustad m/hybel (2 bueiningar)	250	14 271	16 740

Tabell 8 viser vass- og avløpsgebyr ved ny og gjeldande VA-forskrift for bustadeigedommar med fire størrelser for stipulert forbruk; 75, 100, 200 og 250 m². Omrekningsfaktoren for gjeldande forskrift variera på grunn av intervallane som er satt til over og under 80 m². For ny forskrift er omrekningsfaktoren satt til 1,2 kubikkmeter per kvadratmeter.

Stipulert - Årsgebyr Vatn inkl. mva.	m ²	Gjeldande	Ny forskrift
Seksjonert leilegheit (1 bueining)	75	5 476	5 532
Tomannsbustad (1 bueining)	100	8 880	6 192
Einebustad (1 bueining)	200	8 880	8 833
Einebustad m/hybel (2 bueiningar)	250	8 880	10 154

Tabell 6 - Simulerte vassgebyr for ulike bustadeigedommar utan vassmål.

Stipulert - Årsgebyr Avløp inkl. mva.	m ²	Gjeldande	Ny forskrift
Seksjonert leilegheit (1 bueining)	75	3 618	3 098
Tomannsbustad (1 bueining)	100	5 391	3 596
Einebustad (1 bueining)	200	5 391	5 589
Einebustad m/hybel (2 bueiningar)	250	5 391	6 586

Tabell 7 - Simulerte avløpsgebyr for ulike bustadeigedommar utan vassmål.

Stipulert - Årsgebyr VA inkl. mva.	m ²	Gjeldande	Ny forskrift
Seksjonert leilegheit (1 bueining)	75	9 094	8 630
Tomannsbustad (1 bueining)	100	14 271	9 788
Einebustad (1 bueining)	200	14 271	14 423
Einebustad m/hybel (2 bueiningar)	250	14 271	16 740

Tabell 8 - Totalt årsgebyr ved stipulert forbruk for vatn og avløp

4.3 Årsgebyr bustad med vassmål

30% av de private vann- og avløpsabonnentar betalar i dag etter målt forbruk.

Målt - Årsgebyr Vatn inkl. mva.	m ³	Gjeldande	Ny forskrift
Seksjonert leilegheit (1 bueining)	60	4 115	4 872
Tomannsbustad (1 bueining)	100	5 476	5 752
Einebustad (1 bueining)	140	6 838	6 632
Einebustad m/hybel (2 bueiningar)	200	8 880	7 953
Burettslag (10 bueiningar)	600	41 148	48 716

Tabell 9,

målt - årsgebyr avløp inkl. mva.	m ³	gjeldande	ny forskrift
seksjonert leilegheit (1 bueining)	60	2 908	2 600
tomannsbustad (1 bueining)	100	3 618	3 264
einebustad (1 bueining)	140	4 327	3 928
einebustad m/hybel (2 bueiningar)	200	5 391	4 925
burettslag (10 bueiningar)	600	29 080	25 996

tabell 10 og

Målt - Årsgebyr VA inkl. mva.	m ³	Gjeldande	Ny forskrift
Seksjonert leilegheit (1 bueining)	60	7 023	7 471
Tomannsbustad (1 bueining)	100	9 094	9 016
Einebustad (1 bueining)	140	11 165	10 561
Einebustad m/hybel (2 bueiningar)	200	14 271	12 878
Burettslag (10 bueiningar)	600	70 228	74 712

Tabell 11 viser vass- og avløpsgebyr ved ny og gjeldande VA-forskrift for bustadeigedommar med fem ulike størrelsar for målt forbruk; 60, 100, 140, 200 og 600 m³.

Målt - Årsgebyr Vatn inkl. mva.	m ³	Gjeldande	Ny forskrift
Seksjonert leilegheit (1 bueining)	60	4 115	4 872
Tomannsbustad (1 bueining)	100	5 476	5 752
Einebustad (1 bueining)	140	6 838	6 632
Einebustad m/hybel (2 bueiningar)	200	8 880	7 953
Burettslag (10 bueiningar)	600	41 148	48 716

Tabell 9 - Simulerte vassgebyr for ulike bustadeigedommar med vassmålar.

Målt - Årsgebyr Avløp inkl. mva.	m ³	Gjeldande	Ny forskrift
Seksjonert leilegheit (1 bueining)	60	2 908	2 600
Tomannsbustad (1 bueining)	100	3 618	3 264
Einebustad (1 bueining)	140	4 327	3 928
Einebustad m/hybel (2 bueiningar)	200	5 391	4 925
Burettslag (10 bueiningar)	600	29 080	25 996

Tabell 10 - Simulerte avløpsgebyr for ulike bustadeigedommar med vassmålar.

Målt - Årsgebyr VA inkl. mva.	m ³	Gjeldande	Ny forskrift
Seksjonert leilighet (1 bueining)	60	7 023	7 471
Tomannsbustad (1 bueining)	100	9 094	9 016
Einebustad (1 bueining)	140	11 165	10 561
Einebustad m/hybel (2 bueiningar)	200	14 271	12 878
Burettslag (10 bueiningar)	600	70 228	74 712

Tabell 11 - Totalt årsgebyr ved målt forbruk for vatn og avløp

4.4 Årsgebyr næring

Næring - Årsgebyr Vatn inkl. mva.	m ³	Gjeldande	Ny forskrift
Liten butikk	150	9 251	6 853
Forretningsbygg	1 200	49 135	47 718
Bensinstasjon	4 500	165 604	141 657
Campingplass	7 000	254 843	239 294
Produksjonsbedrift	10 000	356 955	305 324
Hotell	40 000	1 382 225	1 057 950

Tabell 12,

næring - årsgebyr avløp inkl. mva.	m ³	gjeldande	ny forskrift
liten butikk	150	6 348	4 095
forretningsbygg	1 200	28 660	29 550
bensinstasjon	4 500	90 881	93 981
campingplass	7 000	138 913	154 742
produksjonsbedrift	10 000	205 031	204 572
hotell	40 000	746 375	744 550
stor produksjonsbedrift	200 000	3 602 813	3 562 450

tabell 13 og

Næring - Årsgebyr VA inkl. mva.	m ³	Gjeldande	Ny forskrift
Liten butikk	150	15 599	10 947
Forretningsbygg	1 200	77 795	77 268
Bensinstasjon	4 500	256 485	235 638
Campingplass	7 000	393 755	394 036
Produksjonsbedrift	10 000	561 986	509 896
Hotell	40 000	2 128 600	1 802 500

Tabell 14 nedanfor viser vass- og avløpsgebyr ved ny og gjeldande VA-forskrift for næringsseigedommar. Det er tatt utgangspunkt i nokon tenkte bedrifter for målt forbruk. Den største abonnenten på avløp har ikkje tilsvarende forbruk på vatn.

Næring - Årsgebyr Vatn inkl. mva.	m ³	Gjeldande	Ny forskrift
Liten butikk	150	9 251	6 853
Forretningsbygg	1 200	49 135	47 718
Bensinstasjon	4 500	165 604	141 657
Campingplass	7 000	254 843	239 294
Produksjonsbedrift	10 000	356 955	305 324

Hotell	40 000	1 382 225	1 057 950

Tabell 12 - Simulerte vassgebyr for ulike næringsseigdommar

Næring - Årsgebyr Avløp inkl. mva.	m ³	Gjeldande	Ny forskrift
Liten butikk	150	6 348	4 095
Forretningsbygg	1 200	28 660	29 550
Bensinstasjon	4 500	90 881	93 981
Campingplass	7 000	138 913	154 742
Produksjonsbedrift	10 000	205 031	204 572
Hotell	40 000	746 375	744 550
Stor produksjonsbedrift	200 000	3 602 813	3 562 450

Tabell 13 - Simulerte avløpsgebyr for ulike næringsseigdommar

Næring - Årsgebyr VA inkl. mva.	m ³	Gjeldande	Ny forskrift
Liten butikk	150	15 599	10 947
Forretningsbygg	1 200	77 795	77 268
Bensinstasjon	4 500	256 485	235 638
Campingplass	7 000	393 755	394 036
Produksjonsbedrift	10 000	561 986	509 896
Hotell	40 000	2 128 600	1 802 500

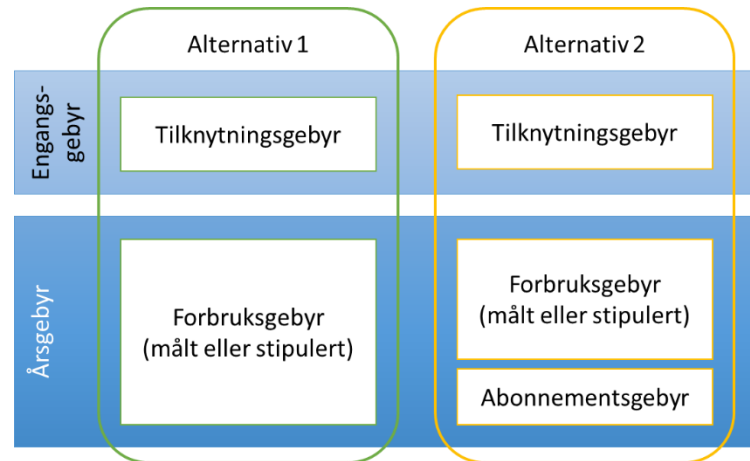
Tabell 14 - Samlet årsgebyr næring for vann og avløp

5 Nærare om sentrale reglar

Lov om kommunale vass- og avløpsanlegg, og tilhøyrande forskrift, seier at kommunane kan dekkje inn inntil 100% av sine kostnader med vatn og avløp gjennom gebyr. Vidare seier lova med tilhøyrande forskrift at gebyra skal bestå av eingongsgebyr for tilknytning og årlege gebyr. Ved berekning av sjølvkost bør dei til ei kvar tid gjeldande retningsliner for berekning av sjølvkost for kommunale betalingstenester leggst til grunn.

Dei årlege gebyra skal anten reknast ut på grunnlag av vassforbruk, eller ei todelt gebyrordning med ein fast og ein variabel del. Figur 1 skisserer dei to alternativa.

Figur 1 - Vass- og avløpsgebyr

5.1 Tilknytningsgebyr

Tilknytningsgebyret er eit eingongsgebyr. Det skal ikkje krevjast nytt gebyr ved bruksending eller liknande. Kommunen har høve til å krevje tillegg i gebyret ved tilbygg eller påbygg. Kommunen kan då bestemme at tilleggsggebyret berre skal betalast når utvidinga utgjør eit visst minsteareal.

5.1.1 Kostnadsgrunnlag

I forskrifta med kommentarar er det ikkje spesifisert kva for kostnader som skal dekkjast inn gjennom tilknytningsgebyret, men intensjonen er at det skal dekkje ein samsvarande del av kommunen sine samla kostnader med vassforsyning og avløp. Gebyret skal reknast ut for den einskilde faste eigedom eller for den einskilde bueining på eigedomen.

5.1.2 Høve til å krevje inn gebyret

Plikt til å betale eingongsgebyr for tilknytning oppstår når det vert bygd på ein elles gebyrpliktig eigedom, eller når gebyrplikt for bygd eigedom finn stad etter *lov om kommunale vass- og avløpsanlegg* § 3. Kommunen bestemmer når gebyra forfell til betaling. Det kan ikkje stillast krav om betaling av tilknytningsgebyr før utferdning av byggetillating.

5.2 Årsgebyr

5.2.1 Berekningsmåte

Årsgebyr kan verte utrekna på to ulike måtar. Gebyret kan reknast ut på bakgrunn av målt eller stipulert vassforbruk, eller kommunen kan velje ei todelt gebyrordning der årsgebyret består av ein fast og ein variabel del. Det er ikkje tillate å fastsette minimumsgebyr. Dersom årsgebyret vert rekna ut frå stipulert forbruk, skal det stipulerte forbruket i størst mogleg grad svare til reelt forbruk.

I tilfelle der vassforbruket vert stipulert, skal for bustadeigedomar busetnaden sitt areal leggst til grunn, då dette er anteke å gje best uttrykk for vassforbruket over ein lengre periode.

Kommunen avgjer sjølv om tidlegare arealutrekningar skal nyttast, eller om det skal settast i verk ny utrekning. Kommunen må i den kommunale forskrifta gjere greie for dei utrekningssprinsippa som ligg til grunn for å fastslå stipulert forbruk for ulike bruksareal. Det kan takast omsyn til busetnadens art og bruk, og dessutan eigedomen sin storleik og tilstand. Prinsipielt gjeld det at vassmengd inn = avløpsmengd ut.

Både kommunen og den einsskildige gebyrpliktige kan krevje at årsforbruket vert fastsett ut frå målt forbruk. Den einsskildige gebyrpliktige må sjølv koste på installasjon av målar, og målinga må utførast med vassmålar etter kommunen si tilvising.

5.2.2 Eigedom som ikkje vert brukt som bustad (næring mv.)

For næringseigedom og andre eigedomar som ikkje vert brukt som bustad, er hovudregelen at årsforbruket, eventuelt den variable delen av årsgebyret, vert utrekna på grunnlag av målt vassforbruk. Er det ikkje installert vassmålar, kan det fastsettast særlege reglar eller verte inngått særlege avtalar om utrekning av gebyret.

Kommunen har avgrensa høve til å sette lågare gebyr for desse eigedomane enn det som ville følge av kommunen sin ordinære utrekningsmåte for bustadeigedomar. Det er ikkje høve til å fastsette ein rein kvantumsrabatt for storforbrukarar av vatn.

For bedrifter, gartneri, gardsbruk og anna verksemd der avløpsmengda avvik vesentleg frå vassforbruket, kan det verte inngått avtale basert på avvikande avløpsmengd.

Det kan gjerast frådrag for vatn som går inn i bedrifta sine produkt, eller av andre grunnar ikkje vert sleppt ut i avløpsnettlet frå næringseigedomar og andre eigedomar nemnt ovanfor.

Det kan utreknaast auka avløpsvassmengd i forhold til målt vassforbruk dersom overvatn vert ført til avløp. For eigedomar med installert sprinklaranlegg kan det gjerast særlege avtalar slik at kommunen sine kostnader blir dekte.

5.2.3 Fastsetjing av særlege reglar

Det kan fastsettast særlege reglar til dømes for busetnad som berre er i bruk delar av året, som har eit særleg stort areal i forhold til vassforbruk og avløpsmengd eller som har tomt som medfører stort vassforbruk. Andre kriterium, som til dømes gebyrpliktige sin privatøkonomi, tal personar eller tal våtrom i huset, kan ikkje leggjast til grunn for gebyrutrekninga.

Føresegnene gjev høve til å fastsetje ulike utrekningsmåtar for eigedomar med ulike bruk. Dette inneber ikkje at sjølve prisen per m³ vatn/avløp kan settast forskjellig for dei ulike eigedomane.

5.2.4 Abonnementsgebyr (fast del i todelt modell)

Ein eventuell fast del (abonnementsgebyr) skal vere stabil og ikkje avspegle variasjon i forbruk. Den faste delen av årsgebyret bør ikkje hindre den einsskildige abonnent i å kunne påverke sitt eige gebyr gjennom å regulere vassforbruket. Ved ressursknappheit kan kommunen vurdere å fastsette gebyret på grunnlag av forbruk åleine, det vil seie at gebyret berre er basert på ein forbruksavhengig variabel del.

Generelt er det vanleg at den faste delen speglar dei faste kostnadane (typisk kapitalkostnader) knytt til tenesta. Samstundes vert det tilrådt at abonnementsgebyret ikkje overstig 50 % av årsgebyrinntektene. Dette for å fremme sparing av vatn.

5.2.5 Ulike gebyrsatsar

Utgangspunktet er at dei same gebyrsatsane skal gjelde i heile kommunen. Følgjande unntak gjeld:

1. Tilknytingsgebyret kan differensierast avhengig av om den gebyrpliktige har betalt refusjon etter plan- og bygningsloven eller andre former for opparbeidingskostnader for tekniske anlegg som er utført etter planar godkjende av kommunen. Reglar om differensierte gebyrsatsar må fastsettast i kommunen si forskrift.
2. Det kan fastsettast ulike gebyrsatsar for tilknytning- og årsgebyr dersom eit vass- eller avløpsanlegg eller større eining av dette medfører vesentleg høgare eller lågare kostnader enn dei andre. Det kan berre fastsettast lågare gebyrsatsar dersom kostnadane med å forsyne forbrukarane med vatn i eit vassforsyningsområde er mindre kostbart enn i eit anna vassforsyningsområde i kommunen. Med gebyrsats vert meint kostnad per måleining for årsgebyr eller tilknytingsgebyr. *Forbrukerkjøpsloven* gjev likevel forbrukar moglegheit til å krevje eit passande prisavslag på levert vatn dersom vasskvaliteten er dårleg i periodar.
3. Det kan vidare verte fastsett ulike gebyrsatsar for tilknytings- og årsgebyr for ulike bustadkategoriar, der det er ulike kostnader forbunde med betening av ulike bustadkategoriar. Til dømes kan det fastsettast lågare gebyrsatsar for blokkleigheiter på bakgrunn av at kostnadane med leidningsnett er lågare per bueining for desse bustadkategoriane enn for meir spreidde bustadeiningar.
4. Det kan fastsettast høgare gebyrsats for avløpsvatn som er meir forureina enn vanleg kommunalt avløpsvatn, og som det kostar kommunen meir å behandle.

Avgrensingar nemnd ovanfor gjeld ikkje fordelinga av den faste delen av årsgebyret ved bruk av todelt gebyrordning.

5.2.6 Andre forhold

Kommunen kan ikkje krevje tilleggsgjeld eller auke gebyrsatsen ved manglande etterleving av pålegg. Likevel kan kommunen krevje dekt faktiske direkte kostnader som kommunen har pga. manglande etterleving av pålegg knytt til den einaskilde eigedom.

Ved omlegging eller utbetring av avløpsleidningar kan kommunen krevje at eigar av tilknytt stikkleidning set i verk tilsvarande omlegging eller utbetring.

Unnlèt gebyrpliktig å etterkome pålegg om utbetring av lekkasjar som medfører forureining kan det fastsettast tvangsmulkt. Vedtak om tvangsmulkt fastsettast i høve til forureiningslova sin § 73. Kommunen har myndigheit til å vedta tvangsmulkt på dei områda der dei etter loven og forskrifter elles har forureiningsmyndigheit. Tvangsmulkt skal ha ein storleik som gjer det ulønsamt å ikkje følgje kravet. Innkravd tvangsmulkt tilfell staten. Sjå § 9.9 i forslag til ny forskrift.

Om renteplikt ved for sein betaling eller tilbakebetaling av vass- og avløpsgebyr gjeld reglane i *lov 6. juni 1975 nr. 29 om eigedomsskatt til kommunane* § 26 tilsvarande. Forfalle krav på årsgebyr er sikra med pant i eigedommen etter *panteloven* § 6-1.

Lokale forskrifter for fastsetjing av vass- og avløpsgebyr er framleis gjeldande så langt dei ikkje er i strid med krava i kapittel 16 i *forureiningsforskriften* eller inntil kommunen bestemmer noko anna. Forskrifter med minimumsgebyr skulle vore endra før 1.1.2008.

6 Gjeldande lokal forskrift

Gjeldande forskrift i Stryn kommune heiter *Forskrift for vass- og avlaupsgebyr* og blei vedteke av Stryn kommunestyre 23. oktober 2013.

6.1 Tilknytingsgebyr

Dagens tilknytingsgebyr vert fakturert for eigedom der det står bygg, eller ved fyrstegongs oppføring av bygg på eigedom, som vert tilknytt vass- og/eller avløpsnett. Tilknytingsgebyret blir fastsett per eigedom og om eigedom ligg i eit utbyggingsområde eller ikkje. For næringseigedom har og storleiken på røyrleidninga påverking på gebyrets størrelse. Tilknytingsgebyret kan sjåast i Tabell 15 og Tabell 16 under, tabell 16 viser ytterpunktta av storleiken på gebyra.

Tilknytingsgebyr bustad og fritidseigedom 2024	Eining	Vatn inkl. mva	Avløp inkl. mva
Eingongsgebyr for tilknytning - innanfor utbyggingsområde	kr/eigedom	1 250	1 250
Eingongsgebyr for tilknytning - utanfor utbyggingsområde	kr/eigedom	18 750	18 750

Tabell 15 - Tilknytingsgebyr bustad og fritidseigedom 2024

Tilknytingsgebyr næringseigedom 2024	Eining	Vatn inkl. mva	Avløp inkl. mva
Innanfor utbyggingsområde - 32 mm inntak og 110 mm avløpsleidning	kr/eigedom	2 500	1 250
Utanfor utbyggingsområde - over 110 mm inntak og 250 mm avløpsleidning	kr/eigedom	187 500	562 500

Tabell 16 - Tilknytingsgebyr næringseigedom 2024

6.2 Årsgebyr

Etter gjeldande forskrift betalar vass- og avløpsabonnentane i Stryn kommune eit todelt årsgebyr. Dette inneber at abonnentane vert belasta eit abonnementsgebyr, uavhengig av forbruk, og dessutan eit variabelt ledd som er fastsett på grunnlag av målt eller stipulert forbruk. Bustad og fritidseigedomar betalar i utgangspunktet ein fast sats per eining, men einebustad med inntil éin ekstra eining skal berre betale eitt abonnementsgebyr. Næringseigedomar, offentlege verksemdar og kombinasjonsbygg betalar etter brukarkategori, og blir fastsett etter dimensjonen på inntaksleidninga. Intervall for dimensjon på inntaksleidningar og tilhøyrande faktor er den same som for tilknytingsgebyr.

Forbruks- og abonnementsgebyr	Eining	Vatn inkl. mva.	Avløp inkl. mva.
Fastgebyr	kr/bueining	2 073	1 844
Forbruksgebyr	kr/m ³	34,04	17,74

Tabell 17 nedanfor viser forbruks- og abonnementsgebyra i Stryn kommune for 2024.

Forbruks- og abonnementsgebyr	Eining	Vatn inkl. mva.	Avløp inkl. mva.
Fastgebyr	kr/bueining	2 073	1 844
Forbruksgebyr	kr/m ³	34,04	17,74

Tabell 17 - Forbruks- og abonnementsgebyr 2024

Årsgebyr 2024	m ³	Vatn inkl. mva.	Avløp inkl. mva.
Målt forbruk - Burettslag	55	3 945	2 820
Målt forbruk - Tomannsbustad	110	5 817	3 795
Målt forbruk - Einebustad	165	7 690	4 771
Stipulert forbruk - Burettslag 50 m ²	100	5 477	3 618
Stipulert forbruk - Tomannsbustad 150 m ²	200	8 881	5 392
Stipulert forbruk - Einebustad 200 m ²	200	8 881	5 392

Tabell 18 under viser døme på årsgebyr for målt og stipulert forbruk.

Årsgebyr 2024	m ³	Vatn inkl. mva.	Avløp inkl. mva.
Målt forbruk - Burettslag	55	3 945	2 820
Målt forbruk - Tomannsbustad	110	5 817	3 795
Målt forbruk - Einebustad	165	7 690	4 771
Stipulert forbruk - Burettslag 50 m ²	100	5 477	3 618
Stipulert forbruk - Tomannsbustad 150 m ²	200	8 881	5 392
Stipulert forbruk - Einebustad 200 m ²	200	8 881	5 392

Tabell 18 - Årsgebyr 2024

7 Arbeidsgruppa

Framlegg til ny forskrift for vatn og avløp er utarbeidd av avd. for samfunnsutvikling i Stryn kommune. Momentum har vore sparringspartner.

Målsetjinga med arbeidet har vore å lage ei forskrift som er rettferdig, tydeleg og fleksibel. Rettferdig: Gebyra skal spegle dei ulike brukargruppene sitt kostnadsnivå på best mogleg måte. Tydeleg: Forskrifta skal vere lett å lese og handheve med klart og forståeleg språk utan uklare, eller vanskelege, formuleringar. Fleksibel: Forskrifta viser til årlege kommunestyrevedtak for gebyra sin storleik.

Stryn kommune.